

TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

Kultuurikorralduse õppekava

Iti Arvisto

Lavastus “Eesti 2052”

Loov-praktiline lõputöö

Juhendaja: Kristina Kuznetsova-Bogdanovitsh, PhD, Kultuurikorralduse programmijuht

Kaasjuhendaja: Hannele Känd, MA, lõputööde juhendaja ja kultuurikorralduse õppekava
programminõukogu liige

Viljandi 2026

Resümee

Lavastus “Eesti 2052”

Käesolev kultuurikorralduse eriala loov-praktiline lõputöö annab ülevaate lavastuse “Eesti 2052” korraldamisest. Lavastus etendus viiel korral 2026. aasta jaanuaris Sakala 3 teatrimaja Kammersaalis ning keskendus kaasaja noorte mõtetele tulevikust. Lavastuse autoriks, koos kolme noore luuletajaga, oli Kasper Sebastian Silla, kelle jaoks oli antud projekt Tallinna debüüt. Etendustele jõudis 333 külastajat ning lavastusest kirjutati Eesti Rahvusringhäälingu kultuuriportaalis ja teatrikriitiku Danzumehe blogis. Minu ülesandeks oli lavastuse korraldamine ja produtseerimine - tiimi juhtimine, eelarve ja tegevusplaani koostamine, vahendite leidmine, pileti müügi ja turunduse korraldamine ning etenduste koordineerimine.

Võtmesõnad: lavastus, tudengiprojekt, Eesti 2052, sündmuskorraldus, etendused

Abstract

Production “Estonia 2052”

This creative-practical diploma thesis in cultural management gives an overview of the organisational process of the play “Estonia 2052”. The play was performed five times in January 2026 in Kammersaal of the Sakala 3 theatre house and focused on contemporary youth's thoughts about the future. The author of the play, along with three young poets, is Kasper Sebastian Silla, for whom this project was his Tallinn debut. The performances were attended by 333 visitors, and the production was written about on the Estonian Public Broadcastings culture portal and on the blog of the theatre critic Danzumees. My tasks in this project was to organize and produce the production, that included managing the team, preparing the budget and working plan, finding funds, organizing ticket sales and marketing, and coordinating the performances.

Key-words: a play, student project, Estonia 2052, event management, performances

Sisukord

Sissejuhatus.....	3
1. Organisatsiooni analüüs.....	4
1.1 Ideekarje MTÜ organisatsiooni analüüs.....	4
1.1.1 MTÜ loomine.....	5
1.1.2 Ideekarje MTÜ kultuur ja struktuur tulevikus.....	6
2. Lavastuse “Eesti 2052” produktsiooni analüüs.....	7
2.1 Sündmuse idee.....	7
2.2 Tööprotsess ja selle algatamine.....	8
2.3 Meeskond ja struktuur.....	9
2.4 Turundus ja kommunikatsioon.....	11
2.5 Ohud ja riskianalüüs.....	12
2.6 Eelarve ja vahendid.....	13
2.7 Õiguslikud aspektid.....	16
2.8 Mõjud.....	16
3. Sündmuse analüüs ja refleksioon.....	17
Kokkuvõte.....	21
Kasutatud allikad.....	21
Lisad.....	22
Lisa 1. Tegevusplaan.....	22
Lisa 2. Riskianalüüs.....	24
Lisa 3. Projekti “Eesti 2052” esimene eelarve.....	28
Lisa 4. Projekti “Eesti 2052” teine eelarve.....	29
Lisa 5. Projekti “Eesti 2052” eelarve hädavajalike kulude katmiseks.....	30

Sissejuhatus

Teisel aastal Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemias õppides tuli minu juurde, hetkel esimesel kursusel õppiv lavastaja eriala tudeng, Kasper Sebastian Silla, palvega, produtserida tema teise semestri lavastust. Sel hetkel polnud ma kunagi lavastust produtserinud ning mul polnud aimugi, kuidas lavastuslikus projektis tööprotsessid käivad. Siiski otsustasin head sõpra aidata ja olin pakkumisega nõus. Sellest hetkest alates on minus tekkinud suurem huvi teatrivaldkonna vastu.

Pärast meeldivat koostööd, produtserisin veel mitme Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemia lavastust. Pool aastat hiljem läksin praktikale Kanuti Gildi SAALi, kus tutvusin projektipõhiste lavastuste ja nende eripäradega. Väiksemates teatri projektides tekkiv lähedus lavastusmeeskonna liikmete vahel paelus mind. Olin varem osalenud pigem suurtes projektides (Pimedate Ööde Filmifestival ja Viljandi Pärimusmuusika festival), kus paljud tiimiliikmed omavahel isegi kokku ei puutu, ning kus sündmuse toimumise ajaks liitub suure tiimiga veel hulganisti vabatahtlikke. Tundsin ennast alati selliste projektide juures töötades üksi ning kuuluvustunnet ei tekkinud.

Kanuti Gildi SAALis tajusin, et projektiteatrite puhul on vastupidi. Tiimid on väikesed ja intiimsed, kuuluvustunne on tänu sellele kerge tekkima. Tiim on suunatud konkreetsele ühisele eesmärgile. Tundsin seal töötades ka esimest korda hasarti erilahenduste välja mõtlemise ja nende jaoks ressursi otsimise osas, mida projektiteatrites kipub palju olema. Tundsin, et selles valdkonnas soovin edaspidi töötada.

Aasta hiljem sattusin tööle Kinoteatrisse, produtsendiks. Seal töötades sain kogemusi juurde ning leidsin kinnitust, et teatrivaldkond sobib mulle. Seetõttu tundus ainuõige otsus lõputööks välja tuua lavastus. Selleks, et protsessist ka võimalikult palju õppida, otsustasin teha lavastuse täiesti omal algatusel, teiste tudengitega koostöös.

1. Organisatsiooni analüüs

1.1 Ideekarje MTÜ organisatsiooni analüüs

Antud lavastuse korraldamiseks ei õnnestunud meil leida head teatriasutust või ettevõtet, sest valdkonna asutused panevad oma lavastuste produtseerimise plaani paika vähemalt poolteist aastat enne esietendust. Meie idee sündis umbes kümme kuud enne esietendust ning seetõttu ei mahtunud projekt enam sobivate organisatsioonide kavasse. Otsustasime teha oma ettevõtte - Ideekarje MTÜ, mille alt raha taodelda ja korraldada.

1.1.1 MTÜ loomine

Üheskoos lavastuse kunstnikuga, otsustasime luua ettevõtte. Tundsime projekti algfaasis, et soovime ka tulevikus koos töötada. Plaanisime mõlemad jääda vabakutseliseks ja leidsime, et ettevõtte loomine lihtsustaks meil ka tulevikus endale tööd luua. Otsustasime luua mittetulundusühingu (MTÜ), millel on meie tegevuste jaoks mitmeid eeliseid osaühingu (OÜ) ees:

1. MTÜ loomine on soodsam - riigilõiv on 30 eurot, OÜ loomise puhul peab aga tasuma 265 eurot riigilõivu.
2. MTÜ puhul on võimalik saada tulumaksusoodustust.
3. Eesti Kultuurkapital, fondid ja omavalitsused eelistavad toetada pigem MTÜsid.
(Riigiportaal, 2024)

Mittetulundusühingu nimeks sai Ideekarje MTÜ. Selle loomiseks sõlmisime asutamislepingu ja lõime oma asutajate poolt allkirjastatud põhikirja, mille alusel oma mittetulundusühingus töötame. Lõime ettevõttele ka ärikliendi pangakonto ja tegime e-posti aadressi ideekarje@gmail.com. Seejärel esitasime dokumendid E-Äriregistrisse ning maksime riigilõivu. Andmete sisestamisest järgneval päeval saime Äriregistri registriosakonnalt kinnituse MTÜ registrisse kandmisest. (Riigiportaal, 2024)

Ideekarje MTÜ asutajateks on mittetulundusühingu nõuete alusel kaks juhatuse liiget, Iti Arvisto ja Karoline Lohe. Ühingu eesmärk on kultuurialase tegevuse arendamine ja edendamine Eestis, sealhulgas kultuurisündmuste korraldamine, loominguliste projektide toetamine, noorte kultuuritegijate loomingu toetamine ja arendamine ning muu kultuurialane

tegevus. Eesmärgi saavutamiseks korraldab ühing erinevaid üritusi - etendusi, kontserte, näitusi, töötubasid ja muid kultuurialaseid tegevusi. (E-Äreregister, 2025)

Ettevõtte alt esitasime lavastuse jaoks taotlusi, suhtlesime partnerite ja publikuga ning korraldasime piletimüüki.

1.1.2 Ideekarje MTÜ kultuur ja struktuur tulevikus

Ideekarje MTÜ jääb toimima ka edaspidi. Praeguse plaani alusel on MTÜ peamiseks rolliks olla minu kui vabakutselise produtsendi ja teise asutajaliikme, Karoline Lohe kui vabakutselise stsenograafi järgmiste projektide juriidiliseks kehaks. Oleme jätnud end avatuks ka uutele MTÜ liikmetele, kes võiksid ettevõtet oma projektide elluviimiseks kasutada.

Meie ettevõtte keskendub hetkel peamiselt lavastuslike projektide välja toomisele, kuid lähitulevikus näeme MTÜd tegemas ka lühifilme ja kontserte, sest nii minu, kui ka ettevõttes tegutseva stsenograafi töövõimalused kultuurisündmustel on laiad.

Meie MTÜl puudub hetkel konkreetne tegevuskava, kuid plaanime juhatusega sellega pärast ülikooli lõpetamist luua. Seni saan tunnetuslikult väita, milliseks see võib kujuneda.

Algis Perens peab hea organisatsiooni toimimise aluseks eesmärkide, missiooni ja visiooni arusaadavat ja ühtselt mõistetavat sõnastamist (Perens, 1999). Ettevõtte loomisel me organisatsioonikultuuri kujundamiseni ei jõudnud, kuid sain projekti kestel aimu, millises suunas võib see tulevikus liikuda.

Kuna antud ettevõtte käivitav projekt ja suur osa tulevaseid projekte on noortealgatused või tudengiprojektid, võiks MTÜ **missiooniks** olla toeks noorte kunstnike esimeste projektide käima lükkamisel.

Ideekarje MTÜ **visioon** võiks vaadata pikemalt tulevikku ja iseloomustada ettevõtet kasu saanud noorte käekäiku, mis on arenenud koos ettevõttega - noortelt noortele loodud loovettevõtte, mis loob raja suurte ideede teostamiseks.

Ettevõtte **eesmärk** võiks minna ajas täpsemaks, kui alustamisel loodud põhikirjast loetav eesmärk (E-Äreregister, 2025). Arvestades eesootavaid projekte võiks ettevõtte eesmärgiks olla korraldusliku toe andmine, vähemalt kolmele noorte poolt algatatud kultuuriprojektile aastas.

Näen ennast ka kaugemas tulevikus endiselt ettevõtte juhatuses ning tegevjuhi rollis. MTÜ alt loodavad projektid on pigem projektipõhised ja nendes toimetavad meeskonnad

muutlikud, ehk organisatsiooni taga pole üks kindel grupp inimesi, vaid MTÜs on töös mitu projekti, milles tegutsevad erinevad inimesed. Samuti võiks MTÜ peamiseks ülesandeks olla aidata noorteprojekte, mis rajavad neile nende valdkonnas teed. Juba käesoleva aasta augustis sünnib Ideekarje MTÜ alt korraldatud Helen Rekkori lavastus, milles peategelast mängib Eesti teatrilaval debüteeriv noor näitleja Karl-Markus Pihlakas.

Eestis on praegugi sarnastel alustel sündinud kultuuriettevõtteid, kelle tegevus on Ideekarje MTÜle oma kogemusega eeskujuks, kuid kelle tegevusvaldkond on siiski erinev. Sarnaselt alustanud ettevõtte on näiteks erinevate kultuuriprojektide läbiviimiseks spetsialiseerunud vabatahtlike ühendus MTÜ Ühendus R.A.A.A.M., mis loodi 2000 aastal ning tegutseb nüüd teatrina, kus lavastused põhinevad dokumentaalsetel materjalidel. Ka 2021. aastal loodud MTÜ SKENE Katus Kunstile on Ideekarje MTÜle sarnaselt pühendatud teatrivaldkonna produktsioonide loomisele. (Eesti Teatri Agentuur, s.a.)

Tulevikus võiks ettevõttel olla teineteist toetavad partnerid, kelle põhiline tegevus keskendub eelkõige näiteks turundamisele, heli- ja valgus tehnilisele poolele, ruumide rentimisele ja muusikalise või teatrilase sisu toomisele. Antud lõputöö kontekstis oli meie suurimaks partneriks Sakala 3 Teatrimaja, kelle missioon sarnaneb meie MTÜ missiooniga, milleks on võimaluste loomine Eesti teatrikunsti edendamiseks (Sakala 3, s.a.). Teatrimajast rentisime soodsaima turuhinnaga ruume ja tehnikat. Lisaks toetasid nad meid lavastuse turundamisel, andes meie sündmusest teada ka oma organisatsiooni platvormidel.

2. Lavastuse “Eesti 2052” produktsiooni analüüs

2.1 Sündmuse idee

Lavastuse “Eesti 2052” projekt ei saanud alguse murest või huvist tuleviku pärast. Kui esimestel kordadel lavastaja Kasper Sebastian Sillaga kohtusime, teadsime vaid, et tahame koos lavastuse välja tuua ja teha seda veidi suuremas formaadis, kui seni olime teinud. Meie koostöö oli alati hästi sujunud ja kui lavastaja kuulis, et mul on aeg lõputööd tegema hakata, oli see hea võimalus jõud uuesti ühendada.

Kohtusime lavastajaga lavastuse teemal esimest korda märtsis 2025, mil arutasime, millest võiks lavastus kõneleda ja kuidas kogu protsess välja näeks. Lavastaja jaoks oli väga oluline, et mina saaksin lõputöös ennast ja enda huvisid näidata, seega pidi lavastus olema teemal, mis ka minule väga korda läheb. Tegime ideestamiseks iganädalasi kohtumisi aprilli

lõpust juunini, sest tahtsime luua midagi originaalset, mitte võtta juba valmis näidendit. Materjali loomine oli kõige muu taustal väga keeruline, sest meil mõlemil olid käsil ka muud projektid.

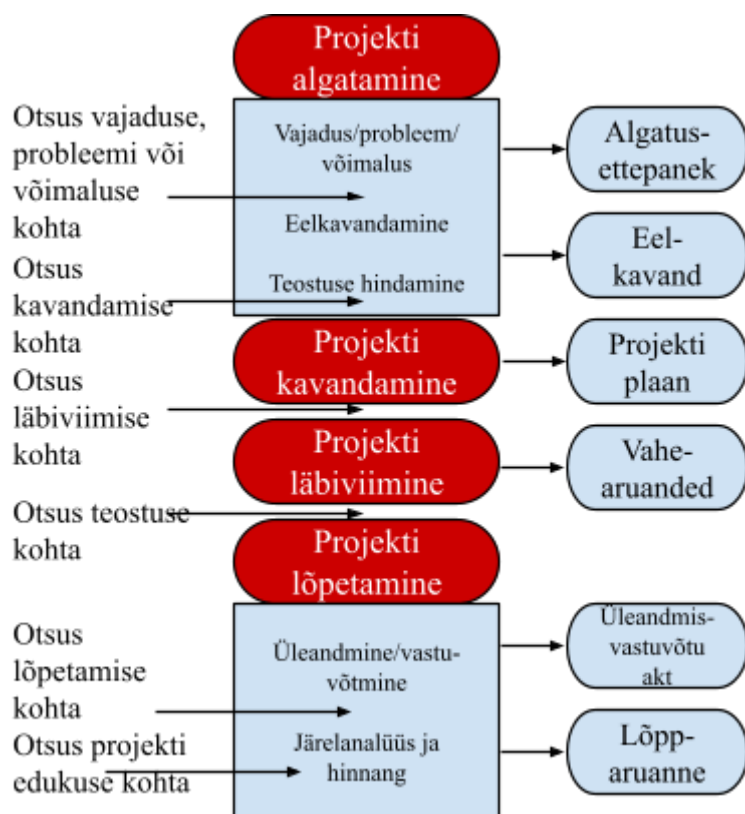
Kindel oli see, et tahame projekti kaasata peaaesjalikult Tartu Ülikooli Viljadi kultuuriakadeemia tudengeid. Tundsime, et ülikooli oma tegijatega saab igasuguse lavastusliku projekti ideaalselt tehtud. Lisaks liitus meiega üks Eesti Kunstiakadeemia stsenograafiatudeng, kel samuti lõputöö tegemine käsil. Tema kaasamine tundus põnev, sest ei mina ega lavastaja polnud varem stsenograafiga koostööd teinud, soovisime koostööd katsetada.

Kuna olen olnud aastaid seotud Võsul toimuva Ukulele Luulefestivaliga, oli selge soov luua lavastus Eesti luuletajate tekstidele. Mõtteid edasi arendades tundsin, et kui juba oleme otsustanud kaasata noori tudengeid, võiks ka luule noorte sulest olla. Seega otsisime luuleslämmidelt ja -õhtutelt kolm aktiivset noort luuletajat ning tutvustasime neile oma ideed. Sel kohtumisel püüdsime aru saada, millised teemad neid kõige rohkem köidavad ja millest nemad kõnelda tahaksid. Pika koosolemise tulemusena leidsime, et peame rääkima lähitulevikust. Ajast, mil meie oleme sama vanad, kui meie vanemad on praegu. See teema kõnetas meid enim, sest mure ja huvi meie tuleviku pärast oli suur. Nõnda sündiski lavastuse “Eesti 2052” põhiidee.

2.2 Tööprotsess ja selle algatamine

Algis Perens toob raamatus “Praktiline projektijuhtimine” välja projekti elutsükli kõige universaalsemalt kirjeldavama mudeli, mille järgi iga projekt võiks toimida. See koosneb neljast etapist: algatamine, kavandamine, elluviimine ja lõpetamine. Projekti täpsustatud töömudel võiks ideaalis välja näha järgnev: (Perens, 2019)

Joonis 1. Täpsustatud projektitöö mudel. (autori joonis Perensi materjali põhjal)

Käesolevaks projektiks loodud projektitsükkel ei kattu nii detailselt Perensi versiooniga, kuid sarnaneb sellele palju. Meie projektitsükkel kajastub tegevuskava koostamises. Pärast idee paika saamist jätkasime koos lavastaja ja stsenograafiga lõime üldise ajaplaani ning korralduslikud eesmärgid.

Olime kevadel soovinud idee vormistada 18. juuliks, see annaks meile ühe kuu jagu aega, et enne Eesti Kultuurkapitali taotluste tähtaega teatritele oma ideest rääkida ja mõnega neist kokkuleppele jõuda, et lavastust nende juures välja tuua.

Sellel plaanil oli juba alguses liiga lühikene ettevalmistusaeg, sest teatavasti on teatritel tihti juba paar aastat ette repertuaariplaani paigas ning enda projekti mõne teatri programmi vahele saada tundus võimatu.

Lõpuks otsustasin, et kirjutan etenduspaikadele esimesel võimalusel augustikuu alguses. Saatsin välja e-kirjad Kanuti Gildi SAALI, KUMU saalile, Sakala 3 teatrimajale ja Viimsi Artiumile. Kõigilt saabusid kiired vastused ja kõige parema ajalise ja rahalise pakkumise tegi meile Sakala 3 teatrimaja. Nende graafikus leidsime jaanuariks 2026 sobivad kaks nädalat Kammersaali kasutamiseks. Kinnitasime oma aja nende saalis 19. augustil ning jõudsime täpselt enne Eesti Kultuurkapitali 3. vooru tähtaega etenduspaigaga lepingu vormistada.

Saali valikut tehes saime jooksvalt paika pandud tegevusplaani lavastuse väljatoomiseks. Kuigi Perens soovib projekti tegevusplaani teha võimalikult detailseks (Perens, 2019), siis etenduskunstide tudengite kaootilise ja tihti muutuva tunniplaani tõttu saime luua siiski vaid väga üldise plaani. Minu ja stsenograafi tegevused sättisime detailsemalt paika ning selle alusel said hiljem ka etenduskunstide õppekaval õppivad tudengid oma plaani arvestada. Valminud tegevusplaani saab tutvuda lisades. (Lisa 1)

Projekti käigus tegevusplaani punktid täienesid.

2.3 Meeskond ja struktuur

Lavastuse meeskonda kuulus 17 liiget, kellest 12 õppisid Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemias. Proovisime lavastust luua võimalikult suures mahus oma ülikooli tudengitega, sest logistiliselt ja ajaliselt oli see kõige lihtsam. Lisaks tundus kindlam sellist projekti teha inimestega, keda juba tunneme ja kellega on varem häid kogemusi. Põnev tundus ka väljakutse teha projekt läbinisti tudengiprojektina, et panna proovile oma õpitud oskused, ilma suuremat sorti kogenud tegijate toeta.

Siiski võtsime loominguliseks suunajaks lavastaja Jan Teeveti, kes ka stsenograafi lõputöö juhendajaks osutus. Temaga olid meie lavastaja ja stsenograaf igapäevases suhtluses, et oleks olemas mõni kõrvalpilg, kes aitaks lavale suunata võimalikult kvaliteetse materjali.

Projekti juhtideks sai kaks isikut. Mina olin projektijuhi ja produtsendi rollis, kes vastutas kõige tehnilise eest, et lavastus jõuaks publikuni, seal hulgas ka näiteks turundus, piletimüük ja kommunikatsioon, eelarve ja logistika haldamine, tehnilised küsimused proovides ja etenduspaigas ning muud korralduslike küsimuste lahendamine.

Loomingulise poole eest vastutas lavastaja, kes valis loomingulise tiimi ja sisu, mida publikule näitasime, vastutas kogu kunstilise poole eest, et publikuni jõuaks ühtne ja selge tervik loost, mida etendada tahtsime.

Meie meeskond koosnes kokkuvõtlikult sellistest inimestest:

Lavastaja: Kasper Sebastian Silla (lavastaja eriala, TÜ Viljandi kultuuriakadeemias)

Dramaturg: Helery Pikk (lavastaja eriala, TÜ Viljandi kultuuriakadeemias)

Luuletajad/dramaturgid: Mihhail Boitsov, Marie Ojamaa, Ekke Janisk

Koreograaf/keha-dramaturg: Anette Merisalu (koreograafia eriala, TÜ Viljandi kultuuriakadeemia)

Kunstnik/videokujundaja/animaator/graafiline disainer: Karoline Lohe (stsenograafia eriala, Eesti Kunstiakadeemia)

Helikujundus: Andreas Kalvet

Helimees: Kaur Hannes Käämbre (helitehnoloogia eriala, TÜ Viljandi kultuuriakadeemia)

Valguskunstnik: Mairon Tovstik (valguskunsti eriala, TÜ Viljandi kultuuriakadeemia)

Videokujundaja: Kreete Kamber (videokujunduse eriala, TÜ Viljandi kultuuriakadeemia)

Graafik: Mattias Mägi (helitehnoloogia eriala, TÜ Viljandi kultuuriakadeemia)

Produtsent/projektijuht/turundaja: Iti Arvisto (kultuurikorralduse eriala, TÜ Viljandi kultuuriakadeemia)

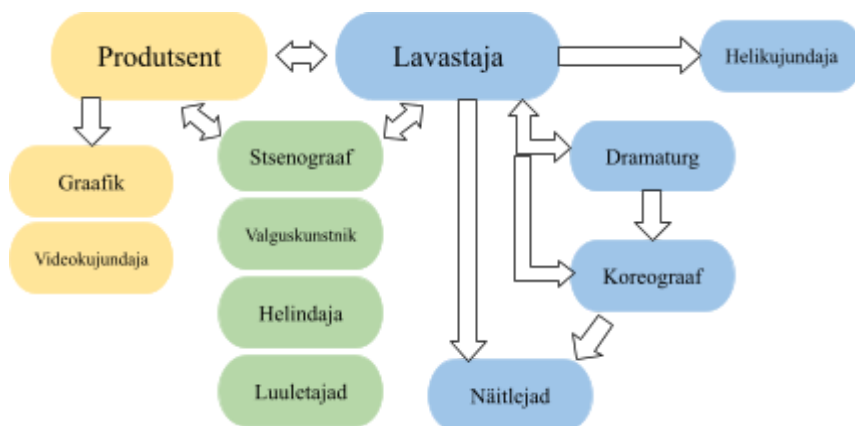
Etendajad: Jens Lootus, Jete Liisa Kiik, Jens Patrik Rand, Heleriin Lass (kõik etendajad näitleja erialalt, TÜ Viljandi kultuuriakadeemia)

Koos lavastajaga suhtlesime kõigiga meie tiimist vastavalt haldusaladele ning olime omavahel pidevas suhtluses. Lavastaja vastutas rohkem näitlejate, dramaturgi, koreograafi, helimehe, helikujundaja ja valguskunstniku eest. Mina suhtlesin peaaugult graafikuga, videokujundajaga ja kõigi projekti toetavate väliste jõududega, nagu näiteks etenduspaiga ja piletikeskkonna haldajatega. Hiljem, viimasel proovinädalal, muutus minu suhtlus tihedamaks ka helimehe ja valguskunstnikuga.

Luuletajatega olin kontakti loonud mina. Esialgu hoidsingi nendega suhtlust samuti mina, kuniks hiljem, novembris suunasin nad sujuvalt lavastaja hallata, sest nende töö puudutas otseselt rohkem loomingulist poolt.

Kunstnikuga suhtlus oli kõige keerulisem, sest ei mina ega ka lavastaja ei suutnud temaga ühist keelt leida. Olenemata sellest, et kunstnik oli meie projekti kaasatud juba esimestest koosolekutest peale jäi visuaalse keele ja lavastusliku idee vahele suur lahkeli peaaegu projekti lõpuni. Korraldasime regulaarseid kohtumisi nii veebis kui ka kohapeal, et oma ideedest rääkida, nendest ühiselt aru saada ja neid kokku sobitada. Siiski ei suudetud poole aastaga ühist keelt leida ja lõpuks käis lavastaja ja kunstniku vaheline suhtlus peamiselt läbi minu. Täpsemalt analüüsin tekkinud olukorda refleksiooni peatükis. Allpool asuval joonisel 2 on välja toodud meeskonna struktuur.

Joonis 2. Projekti tiimi struktuur. (autori joonis)

Tekkinud struktuur sarnaneb Rory Burke ja Steve Barroni puhta projekti organisatsiooni struktuurile (*Pure Project Organization Structure*). Meie projektimeeskonna struktuuril pole üldjuhti, kuid seda asendavad omavahelises pidevas suhtluses olevad kaks alajuhti, kellest üks tegeleb peamiselt loomingulise osakonnaga ning teine tehnilise osakonnaga. (Burke & Barron, 2014)

2.4 Turundus ja kommunikatsioon

Lavastus oli suunatud peamiselt tegijatega samasse vanusegruppi kuuluvatele noortele vanuses 18-30 ehk generatsioon z-ile, sest tundsiime, et lavastuse sisu võiks kaasa haarata eakaaslaseid, kes meiega koos tulevikust võiksid mõelda.

Lavastuse plakati ja ürituse turundusliku visuaali lõi graafik Mattias Mägi, turundusküsimustega tegelesime mina ja kunstnik. Kunstnik vastutas visuaalse keele eest ning mina sisu ja selle järjepideva ilmumise eest. Peamisteks turunduskanaliteks valisime Instagrami, kuhu lõime lavastuse tarbeks eraldi konto, ja Facebooki ürituse. Instagrammi plaanisime alates novembri viimasest nädalast postitada sisu vähemalt kaks korda nädalas ning olulisemaid postitusi jagasime läbi piletimüügikeskkonna Fienta ning kasutasime Meta reklaamide võimalusi. Kõik läks peaaegu plaanipäraselt, kuid vahel tekkis sisu tootmiseks materjalipuudus, sel puhul otsustasime plaanitud ajal mitte postitada ja teha seda siis, kui materjali tekib. Facebooki postitasime vähem, sest meie projekti sihtgrupp eelistab kasutada Statista ülemaailmselt läbiviidud uuringu andmetel Instagrami rohkem (Statista, 2026).

Plaanisime Instagrami jaoks teha lühivideoid prooviprotsessist, juhtumitest vabal ajal ja näitlejatega intervjuusid. Meil oli sellise sisu tootmiseks leitud vastavad vahendid ja välja mõeldud stsenaariumid, kuid kahjuks jäi sisu tootmata omavaheliste pingete ja ajapuuduse tõttu.

Instagrami loodud kontole kogunes jälgijaid 140, iga postitus jõudis keskmiselt 3000 vaatajani ning iga meeksonnaliikme pideva postituste jagamise tulemusena võis see number olla kolmekordne. Fientaga ühiselt postitatud sisu jõudis aga keskmiselt 10 000 vaatajani. Täpsed andmed puuduvad, kuna projekti eelarve ei võimaldanud vastava statistika ostmise võimalust. Antud andmed on oletuslikud ning suurusjärgud tulevad Instagrami ettevõtte konto postitusele klikitud korduste statistikast, mis oli kättesaadav tasuta.

Lisaks sotsiaalmeedias turundamisele panime Tallinnas üle 50 plakatit ning kasutasime nädal aega Digiposteri reklaamide võimalust. Neid ekraane võis näha üle linna igas Selveris, Rimis ja suuremates kaubanduskeskustes nagu Viru, Solaris ja Nautica. Etenduste info kajastus ka Sakala 3 Teatrimaja mängukavas, nii veebilehel kui plakatitel.

Kirjutasime Eesti Rahvusringhäälingu kultuuriportaali pressiteate, mille ajakirjanik Kaspar Viilup avaldas. Soovisime lavastusest rääkida ka ETV saates Terevisioon ja Kanal 2 Telehommikus, kuid kahjuks mõlemalt kanalilt me vastust ei saanud.

2.5 Ohud ja riskianalüüs

Lavastuse “Eesti 2052” väljatoomise suurimaks ohuks ja takistuseks oli algusest peale raha. Seetõttu oli oluline kõigi projekti liikmetega konkreetselt olukord läbi rääkida ning kokku leppida, et töötame miinimumvõimalustega. Sellega kõik ka lõpuks arvestasid ning projektiga seotud kulutused tehti oma isikliku rahaga, kulud katsime tšekkide põhjal projekti lõppedes, kui piletimüügitulu MTÜ kontole jõudnud oli.

Suureks riskiks oli ka tiimiliikmete haigestumine, sest igal tiimiliikmel oli suur isiklik vastutus ning asendajat leida oleks olnud raske. Suure tõenäosusega oleks pidanud mõne liikme haigestumise puhul etendused ära jätma, eriti näitlejate puhul. Tihedam prooviperiood etenduspaigas toimus keset gripihooaega. Seetõttu oli tiimis kokkulepe, et kõik jälgivad oma tervist ja on nakkuse levitamise ajal kodusel režiimil.

Kaardistasime lavastusprotsessi peamised ohud ning koostasime selleks ka riskianalüüs. Selle eesmärgiks on leida töökeskkonnas kõik ohud, mis võivad tekitada kahju töötaja

tervisele või keskkonnale. Määratakse kahju suurust ja analüüsitakse mida saab ette võtta. (Aus, 2023). Projekti jaoks loodud riskianalüüsi leiab lisast. (Lisa 2)

2.6 Eelarve

Alustasime projekti ilma igasuguse eelarve ja vahendita, oli ainult tahe koos luua. Töötasime kahe eelarvega, millest esimest kutsusin ideaalseks eelarveks. Selle kohaselt oleksid kõik projektis osalenud saanud oma tööülesannete eest kultuuritöötaja miinimumpalka, mis oli eelarve loomisel 1600 eurot kuus (Kultuuriministeerium, 2025) ja kõik lavakujunduslikud, sisulised ideed oleksid lavale jõudnud, ning mille alusel taotlesime kultuurkapitali augustivoorus toetust 33 447 eurot (novembritaotlus 32 422€, seoses ühe luuletaja projektist lahkumisega). Täpsed ülevaated mõlemast eelarvest leiab lisadest. (Lisa 3 ja Lisa 4)

Samas oli meil ka miinimumeelarve - sisuliselt raha ei ole ja kõikvõimalikud asjad peame saame tasuta või väga soodsalt. Proove tegime Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemia ruumides, rekvisiitidena kasutasime kõike käepärast, mis koolil pakkuda oli või mida tiimiliikmed juba ise varasemalt omasid. Lisaks otsisime tasuta rekvisiite ja vajalikke abikäsi Facebooki gruppidest. Tiimiliikmed, kellel Viljandis või Tallinnas oma ööbimispaika ei olnud, said majutuse teiste tiimiliikmete juures.

Taotluseid eelarve tagamiseks kirjutasin nii Eesti Kultuurkapitali augustivooru (kirjanduse ja etenduskunsti sihtkapital) ning novembrivooru (helikunsti ja etenduskunsti sihtkapital). Kahjuks kumbagi taotlust ei rahuldatud ning otsuseid ei põhjendatud.

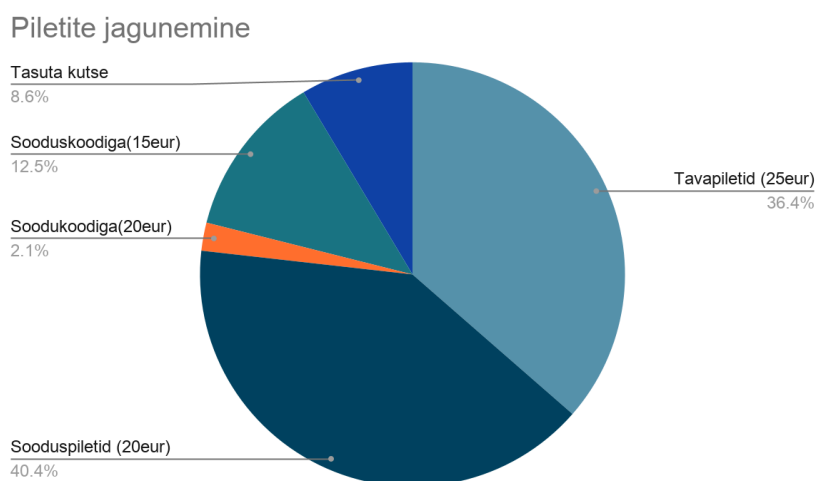
Täiendavalt koostas taotluse ka Eesti Rahvuskultuuri Fondi Rain Lõhmuse Fondi, mille eesmärgiks on toetada noori andeid ning just nendest meie projekti meeskond ka koosnes, kuid ka seal otsustati taotlus rahuldamata jätta (Eesti Rahvuskultuuri Fond, s.a.). Otsust ka sellest fondist ei põhjendatud.

Uuris ka eratoetajate võimalusi enda tuttavatelt. Avastasin, et Tallinna Krematooriumi omanikud on suured teatrikülastajad, kes on kuulduste järgi ka varem erinevaid noorte ettevõtmisi rahaliselt toetanud. Küsisin neilt toetust ruumi rendi tasumiseks ning pakkusin võimalust tulla etendust vaatama. Pakkumisega oldi nõus, kuid kahjuks see käiku ei läinud. Minu kirjadele lõpetati vastamine. Uuris toetusvõimalust ka sugulastelt, kes omavad Aktsiaseltsi Harku Karjäär. Kahjuks polnud neil isiklikel põhjustel võimalik projekti toetada.

Lõpuks pidi kogu projekti rahastuse tagama piletitulu, mille miinimumsumma põhjal lõin kolmanda eelarve (nn SOS-eelarve). Hädavajalike kulude eelarve leiab lisadest. (Lisa 5)

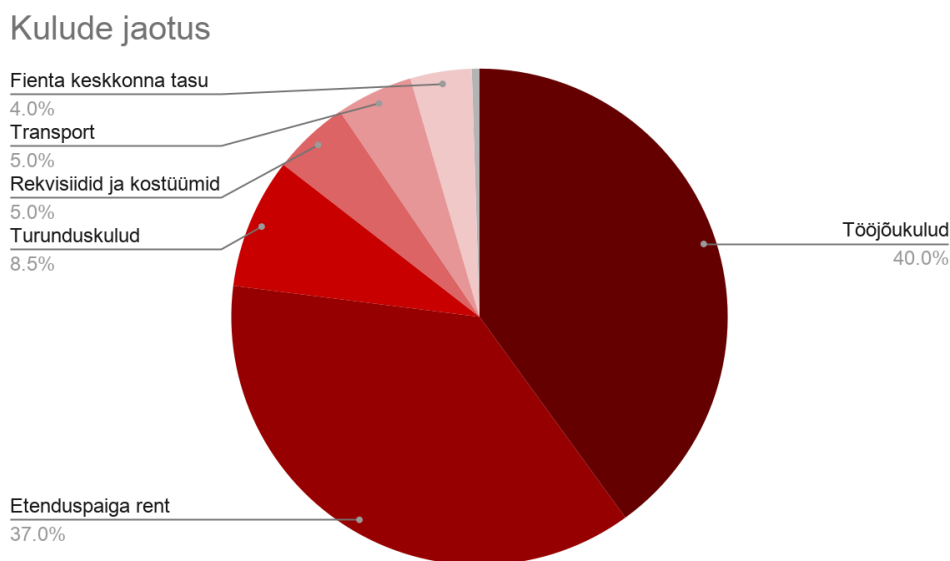
Piletite hinnad proovisin hoida võimalikult madala, samas arvestades hädavajalike kulude katmiseks vajaminevat. Tavapileti hind oli 25 eurot ning tudengite, õpilaste, õpetajate ja pensionäride sooduspilet 20 eurot. Esietendusele eelneval nädalal osteti pileteid keskmiselt 20 tk päevas, muul ajal oli piletimüük kesine, keskmiselt neli piletit päevas. Pärast esietendust lõin sooduskoodi, sest piletite müük oli järgnevale kolmele etendusele kehv. Sooduskoodi, mis andis 5 eurot soodsama hinna, jagasime Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemia tundegitele, õppejõududele ja lavastusmeeskonna sõpradele. Selle tegevuse tõttu kasvas publikuarvu 28. ja 29. jaanuari etendustel. Meeskonna igal liikmel oli ka üks tasuta kutse ühele etendusele. Tasuta kutseid said ka juhendajad, retsensendid, luuletajad ja mõned meeskonna jaoks tähtsad õppejõud ja kultuuritegelased. Soetatud piletite kogust ilmestab järgnev joonis.

Joonis 3. *Piletiostude jagunemine.* (autori joonis)

Mainitud piletihindadega ostudelt teenisime piletimüügiga 5455 eurot, lisaks tehti üks 35 eurone annetus otse lavastajale. Projekti tulu oli seega 5490 eurot.

Tuluga katsime peamised kulud, milleks oli luuletajate, lavastaja ja dramaturgi honorarid ehk tööjõukulud, etenduspaiga rent, turundu-, transpordi ja rekvisiitide kulud. Luuletajatega olime projekti alguses sõlminud kokkuleppe tellimustööle, kus iga luuletaja honorariks 550 eurot. Lavastaja ja dramaturg tasu ei soovinud, kuid nähes nende suurt pühendumist ja töömahtu, otsustasin võimaliku raha ülejäägi nende vahel ära jagada. Projekti lõpus sain mõlemale kanda 273 eurot. Realiseerunud tulud koos kulude suhtega leiab tulude ja kulude aruandest lisadest. (Lisa 6) Kulude ilmestamiseks on allpool ka vastav joonis.

Joonis 4. Kulude jaotus. (autori joonis)

Projektis oli palju abi sponsoritest. Uuskasutuskeskuselt saime kõik lavastuses kantud kostüümid, esietenduse sponsor oli Nudist Drinks. Pärast etendusi toimus tänapäev koos spaa kasutamiseks Schloss Fellini hotellis. Projekti toetas rekvisiitidega ka Viljandi Killustik, kelle toodang siiski lavastusse loomingulise idee muutumise tõttu ei jõudnud. Ettevõttele see suureks mureks polnud, kuna kogus oli nende mõistes väga väike ning suure tõenäosusega nende sihtgrupp meie lavastusele ei oleks sattunud. Killustik leidis kasutust tiimiliikme aias.

2.7 Õiguslikud aspektid

Lavastus ei põhinenud varasemalt kirjutatud näidendi põhjal, mille kasutamisel oleksime pidanud maksma autoriõiguste eest. “Eesti 2052” materjal oli kirjutatud spetsiaalselt selle projekti jaoks. Materjali loomiseks võtsime ühendust kolme noore luuletajaga, kellele kirjutamislaagreid korraldasime. Selleks, et luuletajad tunneksid enda loomingut headesse kättesse andvat ja meie tunneksime kindlust materjali kasutamises, allkirjastasime luuletajatega vastavad lepingud.

Lepingu alusel lubasid luuletajad:

1. ...kasutada oma tekste lavastuses “Eesti 2052”.
2. ...vältida plagiaati.
3. ...adresseerida oma loomingut enda või oma artistinimega.

4. ...olla lugupidav ühisloome tegevustes.
5. ...olla projektiga seotud kuni projekti lõpuni. (31.01.2026)

Sama lepingu alusel lubas produtsent ja lavastaja:

1. ...olla lugupidav ühisloome tegevustes.
2. ...tagada autoriõigustega seonduvad kohustused.
3. ...suhtuda luuletajate loomingusse heaperemehelikult.
4. ...kasutada luuletajate loomingut vaid projektis "Eesti 2052".
5. ...tagada luuletajatele meeldivad ja sobivad tingimused koostööks.

Lepingut sisu sai ka poolte läbirääkimisel muuta. Seda võimalust ka kasutati ning ühe luuletajaga pidime keset projekti lepingu lõpetama, sest luuletaja meie palutud ülesandeid ei täitnud ja ühelegi kohtumisele ei ilmunud

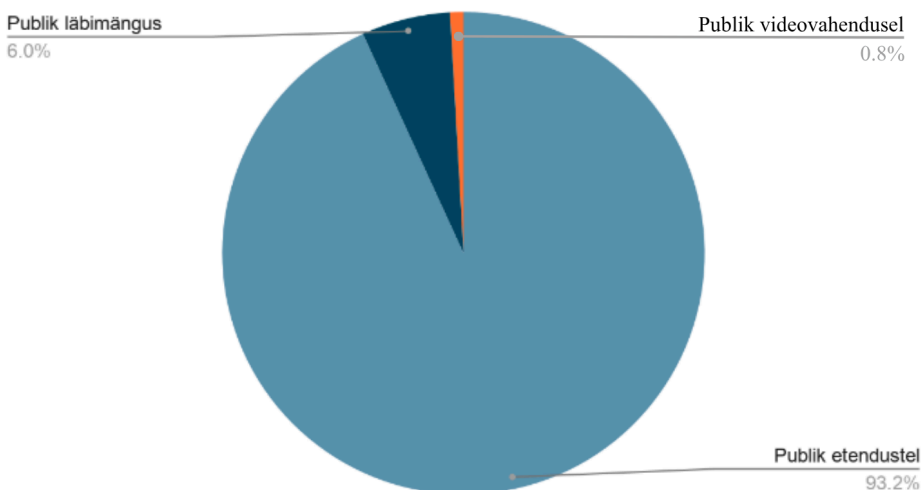
Kogu muu tiimiga koostasime lihtsad allkirjastatud lepingud, kus liige kinnitab oma rolli ja osaluse projektis "Eesti 2052". Lepingutest puudusid palgakõnelused. Sel teemal leppisime kokku kirjjade või kõnede vahendusel, sest selle ressurss oli kuni projekti lõpuni veel täpselt teadmata. Lavastaja ja dramaturgi teavituse rahalisest maksest tegin kirjalikult Messengeri teel ning maksin neile palgana saadava summa välja. Sellega kaasnesid ka sotsiaalmaks, kogumispension, töötuskindlustusmaks, tööandja töötuskindlustusmaks ja tulumaks, mille samuti seaduse järgi maksuametile tasusin.

2.8 Mõjud

Lavastus "Eesti 2052" jõudis 313 vaatajani ehk maksimaalsest külastajate võimalusest täpselt 70%. Lisaks toimus läbimäng, kus osales 20 pealtvaatajat. Lavastuse digitaalset salvestust vaatasid kolm inimest välismaal, kellele tekitati see võimalus tänu nende toele ja nõule, mida projekti ajal meeskonnale pakkusid.

Joonis 5. *Lavastuseni jõudnud publik.* (autori joonis)

Lavastuse publik

Lavastus nägi ka teatriblogija Danzumees, kes pärast etenduse vaatamist kuu lõpus oma blogis nähtud lavastuste kokkuvõttes “Eesti 2052” lavastust kommenteeris, kiites selle muusikalist kujundust ja video-tehnilist lahendust (Danzumees, 2026).

Suurimat mõju avaldas projekt lavastuse lavastajale, produtsendile, dramaturgile, näitlejatele ja koreograafidele, olles nende esimene omaloomingul põhinev originaallavastus, mida mängiti viiel korral. Projekt oli ka esimeseks ettevõttele Ideekarje MTÜ.

Majanduslikke mõjusid oli pigem vähe. Meie tegevusest teenisid suuremat tulu Sakala 3 teatrimaja, külastajate tellimustega Sakala 3 teatrimaja kohvik (Jahh Catering OÜ), reklaampinnarendiga ettevõtte Digiposter OÜ ja piletimüügi keskkond Fienta Ticketing OÜ.

3. Sündmuse analüüs ja refleksioon

Minu kultuurikorraldusliku teekonna alguses olin kahe erineva valdkonna valiku ees - kas spetsialiseeruda rohkem teatrile või muusikale. Kuigi alates 2022/2023 õppeaastal alustanud kultuurikorraldajad enam eriala õppekaval nende kahe valiku vahel spetsialiseerumisotsust tegema ei pea, tundsin ma siiski selleks vajadust, et arendada konkreetsemaid oskuseid valitud valdkonnas. Algselt nägin end rohkem muusikasuunal, kuid muutuse tõi keeras mu lavastaja eriala õppiv koolivend, kes palus mul oma lavastust produtseerida. Seal sai alguse mu teekond teatrimaailmas. Pärast lavastajate semestrilavastustega tööd tehes ning hiljem ka projektiteatris praktiliselt käinuna tundsin, et loogiline arenguetapp oleks täiesti omal käel suurem lavastusprojekt välja tuua. Sel ajendil sündiski käesolev lõputöö.

Kõige suurem väljakutse selles projektis oli töö inimestega. Kõige keerulisemaks selle seas oli koostöö kunstnikuga. Esimestel kohtumistel tundus lavastaja ja kunstniku vaheline emotsionaalne ja loominguline klapp hea olevat, kuid mida aeg edasi, seda keerulisemaks koostöö osutus. Nendevaheline suhtlusprobleem mõjutas palju ka kogu ülejäänud meeskonda.

Tundsin, et koostöö mittesujumisel oli mitmeid kommunikatsiooniga seotud põhjuseid. Esiteks polnud lavastaja ega ka mina produtsendina varem kunstnikuga koostööd nii tihedalt, kui see projekt nõudis, teinud. Me ei osanud kunstnikuga lähedasemaks saada ega saanud aru, kuidas oleks mõistlik talle lavastuslikust ideest rääkida nii, et visuaalselt ühisele arvamusel jõuame. Sellest tulenevalt ei olnud ka võõra liikme vastu usaldust.

Teiseks oli probleem lavastaja ja kunstniku omavahelises suhtluses. Kumbki ei julgenud teineteisele ausalt oma mõtteid ja arvamusi väljendada. Selline informatsioon liikus peamiselt läbi minu, kuid kuna mina polnud loomingulise poole vastutaja ega sellega ka lõpuni kursis, oli mul neid raske omavahel sellisel viisil suheldes mõistma panna. Oli olukordi, kus kunstnik ei väljendanud oma tundeid ja mõtteid tiimile piisavalt selgelt ning pidime seetõttu läbi viima eraldi minu poolt läbi viidud kohtumisi, kus mured selgeks rääkida. Sellest sõltumata tekkis kohtumistel tihti tugevaid emotsionaalseid väljapurskeid ja konflikte, mille tagajärjel pidime alati võtma väärtuslikku aega lavastaja ja kunstniku vaheliseks lepitamiseks ja mõistmiseks. Kõik see põhjustas ka mitmeid muid suuremaid probleeme projekti läbiviimisel.

Näiteks olime paika pannud projekti ajakava. Kuigi see oli väga üldine, oli meil paigas kuupäevad, mis ajal me novembris alustame turundamisega, proovidega ning mis ajaks võiks valmis olla täpne loominguline idee (sh tekstiraamat ja lavakujundus). Mitmed plaanis olevad tegevused aga õigeks ajaks ei teostunud. Kunstnik, kelle üheks ülesandeks oli luua lavastuse visuaalne kujundus turunduse jaoks, ei täitnud ülesannet projektile vastavalt. Loodud visuaal ei ilmestanud loominguliselt lavastuse sisu ega sisaldanud lavastuse täit informatsiooni nagu etenduste kuupäevad ja piletimüügi keskkond. Sellise materjali olin talle jaganud juba augustis. Kiirelt reageerides andsime lavastajaga puuduste kohta tagasisidet ning palusime vead parandada. Parandatud, kuid endiselt poolik uus versioon saabus minuni samal kuupäeval, mil pidime turundusega alustama. Seega läksid esimesed postitused välja ebatäpse sisuga. Pidasime kunstnikuga koosoleku, mille järel kaasasime tiimi graafikaga tegeleva inimese. Tema lõi piletimüügi alguseks detsembris uue, lavastuse sisuga kooskõlas ja õige infoga plakatid ja muud visuaalid.

Ka lavakujunduse plaan ei saanud õigeks kuupäevaks valmis, sest kunstnik ja lavastaja ei saanud omavahel suheldud ega jõudnud ühisele arusaamale. Et esietenduseni oli

vähe aega tuli lavakujundusega tegeleda proovide käigus. Lootsin, et proovides toimuvad grupiarutelud, kuhu on kaasatud ka valgustaja, näitlejad, dramaturg ja koreograaf, leitakse ühine keel lihtsamalt, sest tõlgendajaid on rohkem. Kahjuks ka see ei lahendanud nende vahelist kommunikatsiooniprobleemi ning lavastuse valmimisel oli lavaline kujundus minimalistlik.

Sarnaseid lavastaja ja kunstniku omavahelise konflikti mõjul esinenud suuremaid lavastuslikke probleeme tekkis veelgi. Näiteks otsustasid osapooled mõnedest ideedest omavahel mitte rääkida ja seejuures need siiski teostada, toimus pidev tagarääkimine ja teineteise mahategemine. Produktsendina olin tihti nende kahe vahel kuulaja ja lepitaja rollis, seejuures püüdsin hoida ülejäänud meeskonnas head läbisaamist. Kahjuks jõudis osapoolte vaheline konflikt ka teiste tiimiliikmeteni ning see tekitas protsessis üleüldisi pingeid. Oli hetki, mil tundsin end seetõttu väga kehvasti ning ma ei suutnud seda enam teiste eest varjata ning tundsin raskusi oma tööülesannete täitmisel.

Nendel hetkedel tundsin õnneks suurt toetust dramaturgilt, näitlejatelt ja tehniliselt tiimilt. Meeskonnas oli tunda mõistmist, et pingeline aeg üle elada, on vaja kõigil üksteist toetada ja teineteisse mõistvalt suhtuda.

Lugesdes Tõnu Lehtsaare raamatut “Suhtlemiskonflikti psühholoogia” ja analüüsid osapoolte vahelist konflikti, tundus kõige parem probleemi lahendamise viis koostõine konfliktistiil ehk probleemi lahendusele suunatud võte. Selle aluseks on osapoolte enda huvi probleemi mõistmisest ning huvitatus sellest tulenevale tulemusele, analüüsid seejuures enda hoiakuid ja iseärasusi ning mõista objektiivselt vastaspoole seisukohti, et leida probleemile hea lahendus (Lehtsaar, 2008). Selle põhjal tundus minu kui produktsendi ülesandeks osapooled vaid sellele konflikti lahendamise teele suunata, seega palusin neil leida üksteise jaoks aeg, et teineteise muresid kuulata ja mõista, sest selle taga võib peituda lahendus, mis kogu protsessi käiku lihtsustab. Prooviperioodi lõpu poole taolisi arutelusid lavastaja ja kunstniku vahel jõudis ka toimuda, kuid lahenduseni projekti käigus ei jõutud.

Eelmainitud suure konflikti taustal üritasin ise tegutseda siiski võimalikult positiivse meelestatuse ja avatusega. Iga mure korral olin alati kindel, et sellele on lahendus olemas ning suurtest muutustest, mis teiste tööd võis mõjutada, andsin kõigile ausalt teada. Siiski tajun, et säilitada kõigi protsessis osalenud tiimiliikmete närve, jäi minu abist väheseks, eriti hetkedel, mil ise konflikti olukordadest tekkinud pinge all tugevamalt kannatasin. Sel hetkel oleksin soovinud väga protsessi juurde mõnda kommunikatsioonis tugevat mentorit. Minu kogemuse põhjal oleks võinud olla üheks selliseks toetajaks Paavo Piik Kinoteatrist, kes samuti lavastusprojekte juhib ning suudab seda teha ülima väliselt näiva rahuga ning kes

suudab päriselt ausalt ja siiralt tiimile olemas olla ja häid lahendusi leida. Kahjuks tulin sellele mõttele alles projekti lõpus ning tema ajagraafik oli sellel hetkel juba liiga tihe, et meid abistada. Üritasin siiski tema võtetest vaatluse teel aru saada ja ka oma töös katsetada.

Üks suurimatest muredest projekti elluviimisel oli ka eelarve. Olin juba varem teistelt valdkonnas töötavatel produtsentidel kuulnud hoiatusi, et Eesti Kultuurkapital ei soovi väga tudengiprojekte toetada, sest nende projektide toimumises ja nende võimekuses pole vähese kogemuse tõttu piisavalt kindlust. Siiski esitasime taotlused ning jäime lootma parimat. Hoidsin tiimi sel teemal alati kursis ning juba koostöökokkuleppeid tehes leppisime tiimikaaslastega kokku, et projekt on kogemusteks ja raha ei pruugi töö eest saada. Sellega oli terve tiim arvestanud.

Juba peale esimest rahastuse taotluse saatmist lõin hädavajalike kulude katmiseks miinimumeelarve, millega kindlasti projekti tehtud saame. Hädavajalike kulude summaks ennustasin umbes 5360 eurot, mis kujunes piletimüügi eesmärgiks. Olen väga rahul, et selle summani ka jõudsime. Kuna tulu laekus oodatust veidi rohkemgi ning planeeritud rekvisiitide ja kostüümide kulu oli lõpuks väiksem, sain tekkinud lisatulu eest maksta väikeses mahus töötasu ka lavastajale ja dramaturgile.

Hoolimata sellest, et projekt ei jäänud miinusesse, on mul siiani südamel tiimiliikmete töötanud. Kuigi oli meil kõigiga kokkulepe, et projekt on pigem kogemuseks ning tasu saab pigem tulevastes vastuteenetes ja sponsorite meenetes, tundsin siiski ebaõiglust. Arvan, et minu raha otsimise panus oli projekti liiga väike ning tunnen, et oleksin suutnud sellesse rohkem aega ja ideid panustada.

Kui välja jätta kunstniku ja lavastaja vaheline ebakõla, tunnen, et suutsin meeskonnas tekitada usaldusliku ja meeldiva õhkkonna. Püüdsime koosolekud ja proovid võimalikult demokraatlikuks ja sõbralikuks teha. Igal meeskonnaliikmel oli võimalus oma arvamust avaldada ja seda võeti projektis arvesse. Lisaks proovisime tiheda proovigraafiku vahele luua ka võimalikult palju vaba aega, et puhata ja iseseisvalt etendusteks ette valmistada. See osutus viimasel kahel nädalal enne esietenduse toimumist eriti oluliseks, sest meeoleu meeskonnas oli ärev ja pingeline. Selle maandamiseks pidime leidma aja üksteisest natuke taanduda ja puhata, et etendustel olla tippvormis.

Hea koostöö tekkis ka luuletajatega. Nendega koostööks loodud plaan sujus täpselt tegevuskava järgi ning koosolekud ja kirjutamislaagrid osutusid kõigile osapooltele meeldivaks. Laagrites tekitasime lavastajaga luuletajatele meeldiva ja vaba õhkkonna, kus jagasime neile põnevaid ja väljakutseid esitavaid ülesandeid, mida luuletajad tagasisidestasisid ülima entusiasmiga. Tundsin, et säilitasin nendega hea koostöö just avatud ja turvalise

keskkonna loomisega, lisaks ka täpse plaani järgimise ning õigeaegselt kokkulepitud honoraride tasumisega. Luuletajad olid kutsutud ka esietendusele ja sellele järgnevale peole, kus tänasime nende panust projekti.

Peale esietendust vaibusid pinged lavastusmeeskonnas. Tunti rõõmu projekti valmimise ees ning esietenduse peol oli tunda ka ühtset pingelangust. Järgmise etenduseni oli neli päeva aega, mille ajal said kõik ennast korraks projektist välja lülitada. 28. jaanuari etenduseks tulid kõik puhanuna tagasi ning projekt viidi endast 100% andes lõpuni.

Pärast projekti lõppu saime meeskonnaga veel korra kokku, et jagada mõtteid toimunust. Mõistsime kogu tiimiga, et projektist õppis igaüks oma eriala paremini tundma ning enamus kogesid esimest korda projektipõhise lavastuse eripärasid. Saime ka kinnitust, kui oluline on omavaheline suhtlus ja läbisaamine loomingulises protsessis ning kui palju võib üks konflikt kogu projekti käiku mõjutada. Kokkuvõttes meenutati hiljem projekti helgelt hea õppetunnina.

Kokkuvõte

Käesolev kultuurikorralduse eriala loov-praktiline lõputöö annab ülevaate 2026. aasta jaanuaris Sakala 3 teatrimaja Kammersaalis viiel korral etendunud lavastuse “Eesti 2052” korraldusprotsessist, keskendudes minu, kui produtsendi rollile. Töö analüüsib projekti ettevalmistust, teostust ja järeltegevusi, tuues esile praktilised korralduslikud tegevused ning nende eripärad, väljakutsed ja õppetunnid.

Lõputöö käigus lõime lavastuse elluviimiseks mittetulundusühing Ideekarje MTÜ, mille alt projekti juriidilist keha vajavad tegevusi teostasime. Projekti käigus kujunes selge arusaam organisatsiooni võimalikust tulevikust ning selle suundumusest - toetada noorte kunstnike esimeste projektide elluviimist.

Projekti viisime ellu vaid tudengitest koosneva meeskonnaga, mis võimaldas kõigil osapooltel katsetada õpitud oskusi praktilises keskkonnas. Protsess tõi esile ka kogemuste puudumisest tulenevaid raskusi.

Oluliseks väljakutseks esines projektile rahastuse leidmine. Kuna toetustaotlused ei osutunud edukaks ning ka potentsiaalsed eratoetajad, ei soovinud rahalist ressursi jagada, tuli kogu projekti eelarve katta piletimüügist tekkinud tuluga.

Samuti ilmnes projektis kommunikatsiooniprobleeme loomingulise meeskonna lülide vahel, mis mõjutas tugevalt kogu projekti protsessi. See nõudis produtsendilt tugevaid närve ja head konfliktide lahendamise võtteid. Probleemi süvenedes, pidi loomuliku inimliku kaastunde tekkimisel, probleemi lahendama kogu tiim.

Hoolimata raskustest jõudis lavastus publikuni ning saavutas hea külastatavuse, täitus oodatav publiku arv 70%. Lisaks pakkus projekt väärtuslikku kogemust kogu meeskonnale. Projekt tõestas, et ka piiratud ressurssidega on võimalik ellu viia arvestatava kvaliteediga lavastus, kui olemas on tugev motivatsioon, koostöövalmidus ja paindlikkus.

Kokkuvõttes võimaldas projekt minul kui produtsendil kasvatada oma teadmisi kultuurikorralduses ning kinnitada huvi tegutseda ka edaspidi teatrivaldkonnas. Projektist saadud kogemus rõhutas eelkõige hea kommunikatsiooni ja meeskonnatöö planeerimise olulisust kultuuriprojekti edukal elluviimisel.

Kasutatud allikad

- Aus, P. (2023) Töökeskkonna regulatsioonid.[Loengukonspekt]. Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemia.
- Burke, R., & Barron, S. (2014). *Project Management Leadership. Building Creative teams.* CPI Group (UK)
- Danzumees. (2026, 2. veebruar). *2026 jaanuarikuu teatritipud.*
<https://danzumees.blogspot.com/2026/02/>
- Eesti Rahvuskultuuri Fond. (s.a.). *Allfondid. Rain Lõhmuse Fond.*
<https://www.erkf.ee/allfondid>
- Eesti Teatri Agentuur. (s.a.). *Teatrid.* <https://statistika.teater.ee/stat/theatres>
- E-Äriregister. (2025). *Ideekarje MTÜ (80659115).* <https://ariregister.rik.ee>
- Kultuuriministeerium. (2025. 24. september). *Kultuurieelarve 2026.*
<https://kul.ee/kultuurieelarve-2026>
- Lehtsaar, T. (2008). *Suhtlemiskonflikti psühholoogia.* Tartu Ülikooli Kirjastus
- Perens, A. (1999). *Projektijuhtimine.* Külim.
- Perens, A. (2019). *Praktiline projektijuhtimine.* AS Pakett.
- Riigiportaal. (2024, 12. märts). *Mittetulundusühingu asutamine.* <https://www.eesti.ee>
- Sakala 3. (s.a.). *Avaleht.* <https://sakala3.ee/et>
- Statista. (2026, 22. jaanuar). *The Social Media Generation Gap.*
<https://www.statista.com/chart/35673/social-media-trends-by-generation>

Lisa 1. Tegevusplaan

Kuupäev	Tegevus	Asukoht	Tegevuse täpsustus	Vastutaja
20. august	Saata Eesti Kultuurkapitalilile taotlus	Veebis	Eelarve valmis, olemas kinnituskirjad ja kindel etenduspaiga asukoht	Produtsent
13. september	Proovigraafika paika	-	Algse tunniplaani järgi klapitatud täpne proovigraafik	Lavastaja (ligipääs näitlejate tunniplaanile)
September	Kohtumine luuletajatega	Eesti Kaasaegse Kunsti Muuseumi tagaaias	Kirjutamislaager	Produtsent
Oktoober	Kohtumine luuletajatega	Veebis	Kirjutatud materjali arutelu	Produtsent ja lavastaja
3. november	Valmis on saanud potentsiaalne tekstiraamat ja visuaalne kujundus	-	Struktuur paigas, ei pea olema veel täiesti valmis	Lavastaja ja stsenograaf
November	Kohtumine	Veebis	Viimased	Lavastaja

	luuletajatega		lihvimised valminud tekstides	
10. november	Esimene lugemine	TÜ Viljandi kultuuriakadee mia CAMP ruumides	Koos kogu tiimiga. Edaspidi lugemiste proovid iga nädal	Produtsent ja lavastaja
10. november	Esimene postitus turunduslikult	Instagramis	Valmis Instagram ja välja läheb esimene postitus	Produtsent
1. detsember	Lähevad välja pressiteated	Veebis	Kultuurilehtede sse ja kanalitesse, lisaks soovid minna telesaadetesse	Produtsent
2. detsember	Alustame piletimüügiga	Veebis	Kõik etendused ja piletid lähevad Fienta piletimüügi keskkonda üles	Produtsent
2. detsember	Välja läheb Facebooki	Facebookis	Ürituse juurde läheb ka link	Produtsent

	üritus		pileti müügile	
8.-18. jaanuar	Proovid Viljandis	TÜ Viljandi kultuuriakadeemia Cyclorama	Tekitame saali lava ülesehituse ja hakkame liikumisi läbi mängima	Lavastaja
20. jaanuar	Lava ülesehitus	Sakala 3 teatrimaja Kammersaalis	Paneme lava ja publikupaigutse proovideks ja etendusteks valmis	Produtsent
21.-24. jaanuar	Proovid etenduspaigas	Sakala 3 teatrimaja Kammersaalis	Viimased lavastuslikud lihvimised ruumi eripäradega	Lavastaja
24. jaanuar	Esietendus ja pidu	Sakala 3 teatrimaja Kammersaalis ja kohvikus		Lavastaja ja produtsent
28.-31. jaanuar	Etendused	Sakala 3 teatrimaja Kammersaalis		Produtsent
31. jaanuar - 1. veebruar	Kokkupakkimine	Sakala 3 teatrimaja Kammersaalis	Saal tagasi seisu, millesse alguses tulime.	Produtsent

			Asjad ja inimesed tagasi Viljandisse	
Märts	Arvete ja honoraride tasumine	-	Peaasjalikult saali rent, honorarid luuletajatele, transpordikulud	Produtsent

Lisa 2. Riskianalüüs

Riski nimetus ja kirjeldus	Tõenäosus	Mõju	Riski suurus	Riski realiseerumise koht	Riski vältivad või maandavad tegevused	Tegevus riski realiseerumisel	Vastutaja
Rahalisi toetusi ei rahuldata	5	5	25		Kirjutada veenev taotlus	Organiseerida raha toetajatelt ja piletimüügist. Otsida tasuta või sümboolse hinnaga võimalusi	produtsent
Piletimüük on kesine	3	3	9		Jõuda turundusega sihtgrupini ja meelitada neid tahtma lavastust näha	Kulusid tuleb tasuda produtsendi isiklikust rahast, mis on varasemalt igaks juhuks kõrvale pandud.	produtsent
Rekvisiidid purunevad	3	2	6	proovis ja etenduse ajal	õrnemate rekvisiitide puhul on olemas varu rekvisiit	Tuleb osta esimesel võimalusel uus või kasutada varu rekvisiiti. Etenduse ajal	stsenograaf

Riski nimetus ja kirjeldus	Tõenäosus	Mõju	Riski suurus	Riski realiseerumise koht	Riski vältivad või maandavad tegevused	Tegevus riski realiseerumisel	Vastutaja
						peab näitleja olukorra välja mängima	
saali publikuasetust ei saa muuta	1	1	1	Teatrisaalis	Etednuspaiigaga tuleb soov läbirääkida	Mängime lavastust saali tavalises asetuses. Proovides vaja näitlejate liikumine ümber harjutada	produtsent
publiku poodiumid võivad olla ohtlikud	3	4	12	Teatrisaalis	Poodiumid paigutatakse vastavalt turvanõuetele	Poodium tuleb esimesel võimalusel välja vahetada	Produtsent ja teatrimaja kohalik tehnik
Näitlejad võivad viga saada või haigestuda	3	5	15	Proovis ja teatrisaalis	Liikumised harjutatakse läbi ning nätsudest tulenevate ebameeldivuste tõttu on olemas söetabletid.	Etendus/ed tuleb ära jätta; näitlejale tuleb puhkust anda; vajadusel kutsuda kiirabi	lavastaja

Riski nimetus ja kirjeldus	Tõenäosus	Mõju	Riski suurus	Riski realiseerumise koht	Riski vältivad või maandavad tegevused	Tegevus riski realiseerumise l	Vastutaja
					Haigestumise vältimiseks hoiti ennast isolatsioonis.		
Maja põleng	1	5	5	Teatrimajas	Tuleteed on märgistatud ja kergesti ligipääsetavad; saalis on publikuteenind aja, kes oskab ohu korral juhendada	Tuleb kutsuda tuletõrje ja kõik inimesed majast välja saada	Produtsent
Publikuliikmel võib hakata halb	3	1	3	Teatrisaalis	Saalis on publikuteenind aja, kes juhatab publikuliikme saalist välja; lavastuse kirjelduses on ebameeldivate stseenide eest hoiatatud	Publikuteenind aja juhendab publikuliikme saalist välja	Publikuteenind aja
Lavatehnika	3	5	15	Teatrisaalis	Tehnikaga	Leida asendaja;	heli- ja

Riski nimetus ja kirjeldus	Tõenäosus	Mõju	Riski suurus	Riski realiseerumise koht	Riski vältivad või maandavad tegevused	Tegevus riski realiseerumisel	Vastutaja
võib ohustada sellega tegeleva isiku tervist					tegelevad vaid seda käsitleda oskavad inimesed. Kasutatakse töökindaid ja vajadusel kiivreid	lasta viga saanul terveneda; vajadusel anda esmaabi ja/või kutsuda kiirabi	valgustehnik

Lisa 3. Projekti "Eesti 2052" esimene eelarve

Eelarve		
TULUD		
		Selgitused
TOETUSED	25007	
Kultuurkapitali näitekunst august	8200	
Kultuurkapitali näitekunst november	8437	
Tallinna linn	1610	
Kultuurkapitali kirjandus august	6760	
PILETID	8440	
Kõik etendused kokku oodatava publikuarvuga	8440	Tavapilet 25 ja soodus (õpilane, tudeng pensionär)
Sponsorid	0	täitumisel
Uuskaustuskeskus		toetab kostüümidega
TULUD KOKKU	33447	
KULUD		
		Selgitused
ETENDUSTE KULUD (5x)	9372	
näitlejad	4750	kõik viis etendust kokku
valgustehnik	2050	
helitehniku abi	560	helitehnik ja helilooja on ühes isikus, see on tema tugi
ruumirent	2012	(heli ja valgustehnika hinna sees)
TURUNDUS	1410	
Trükireklaam	200	A2 plakatid
Sotsiaalmeediaturundaja abiline	560	
Fotograaf	150	
Plakatipind linnapildis	500	0,55 eur pinna kohta päevas ja vahelduvreklaam ekraanil 0,825 eur kohta päev
LOOMINGULINE TIIM	16405	
lavastaja	2790	
stsenograaf	2790	
stsenograafi abi	375	
produtsent	2790	
koreograaf	950	
Luuletajad (4) dramaturgidena	4100	
Helilooja/helimees	1860	
dramaturg	750	
PROOVIPERIOODI KULUD	3200	
Näitlejad	2800	
ruumirent	400	bfm, emta, tü vka
MATERJALID JA TEENUSED (stsenograafia)	2610	stsenograafia
lavapealse stsenograafia kulud	1450	vaipkate, poodiumid, värvid, puit materjalid, siilkoon, klambrid ja naelad
rekvisiidid	500	diskopall, kiiver, ehitusvahust ja portselanist kujud loo edastamiseks
kostüümid	400	tekstiil, nõöbid, niidid, õmblemine!, pesu (uuskaustuskeskus muuga abiks)
video ja foto laval	140	analoogfilm, filmi ilmutamine, mälukaart
kostüümide ja rekvisiitide korrashoid	120	kostüümide pesemine, korrektuurid (vajalik näiteks liimimine, asendamine, puhastamine)
MUUD KULUD	450	
Transpordikulu	200	bensiin, ühistransport
Reservfond	200	jooksvate kulude kate (paberid/pastakad jms)
Autoritasud	50	
KULUD KOKKU	33447	
Kontroll	0	
KULUD KOKKU ILMA NOVEMBRI KULTUURKAPITALITA	25010	
Novembris küsime umbes	8437	

Lisa 4. Projekti "Eesti 2052" teine eelarve

Eelarve		
TULUD		
		Selgitused
TOETUSED	23982	
Rain Lõhmuse fond	2800	
Kultuurkapitali näitekunst november	13837	
Tallinna linn	1610	
Kultuurkapitali kirjandus november	5735	
PILETID	8440	
Kõik etendused kokku oodatava publikuarvuga	8440	Tavapilet 25 ja soodus (õpilane, tudeng pensionär)
Sponsorid	0	täitumisel
Uuskaustuskeskus		toetab kostüümidega
TULUD KOKKU	32422	
KULUD		
		Selgitused
ETENDUSTE KULUD (5x)	9372	
näitlejad	4750	kõik viis etendust kokku
valgustehnik	2050	
helitehniku abi	560	helitehnik ja helilooja on ühes isikus, see on tema tugi
ruumirent	2012	(heli ja valgustehnika hinna sees)
TURUNDUS	1410	
Trükireklaam	200	A2 plakatid
Sotsiaalmeediaturundaja abiline	560	
Fotograaf	150	
Plakatipind linnapildis	500	0,55 eur pinna kohta päevas ja vahelduvreklaam ekraanil 0,825 eur kohta päev
LOOMINGULINE TIIM	15380	
lavastaja	2790	
stsenograaf	2790	
stsenograafi abi	375	
produtsent	2790	
koreograaf	950	
Luuletajad (4) dramaturgidena	3075	
Helilooja/helimees/interpreet	1860	
dramaturg	750	
PROOVIPERIOODI KULUD	3200	
Näitlejad	2800	
ruumirent	400	bfm, emta, tü vka
MATERJALID JA TEENUSED (stsenograafia)	2610	stsenograafia
lavapealse stsenograafia kulud	1450	vaipkate, poodiumid, värvid, puit materjalid, silikoon, klambrid ja naelad
rekvisiidid	500	diskopall, kiiver, ehitusvahust ja porselanist kujud loo edastamiseks
kostüümid	400	tekstiil, nõõbid, niidid, õmblemine!, pesu (uuskaustuskeskus muuga abiks)
video ja foto laval	140	analoogfilm, filmi ilmutamine, mälukaart
kosüümide ja rekvisiitide korrashoid	120	kostüümide pesemine, korrektuurid (vajalik näiteks liimimine, asendamine, puhastamine)
MUUD KULUD	450	
Transpordikulu	200	bensiin, ühistransport
Reservfond	200	jooksvate kulude kate (paberid/pastakad jms)
Autoritasud	50	
KULUD KOKKU	32422	
Kontroll	0	

Lisa 5. Projekti “Eesti 2052” eelarve hädavajalike kulude katmiseks

A	B	C	D
Tulud	(eur)		
Piletimüük	5358	vähemalt nii palju peab kokku saama	
Kulud	(eur)		
Saali rent	2012		
Digiekraanide rent	396		
Plakatid	200		
Rekvisiidid	500		
Transport	300		
Honorarid luuletajatele	1650		
Piletimüügi keskkonna tasu	300		
KULUD KOKKU	5358		

Lisa 6. Projekti “Eesti 2052” realiseerunud eelarve

Tulude ja kulude aruanne

Perioodi lõpu kuupäev 25.04.2026

Valuuta EUR

	01.01.2026- 25.04.2026
Tulud	
Tulu ettevõtlusest	5 490,00
3520 Tulud teenuste müügist	5 490,00
Muud tulud	0,01
3635 Väikesaldode mahakandmine	0,01
Kokku tulud	5 490,01
Kulud	
Mitmesugused tegevuskulud	-3 842,33
4210 Ruumide rent	-2 011,28
4300 Reklaamikulud	-452,57
4320 IT teenused, arvutitarvikud	-25,00
4323 Tellitud teenustööd	-550,00
4337 Transport	-284,24
4341 Rekvisiidid, kostüümid, grimm jms	-278,49
4343 Ürituste korralduskulud	-240,75
Tööjõukulud	-1 647,80
a) palgakulu	-1 231,54
4710 Palgakulu	-1 231,54
b) sotsiaalmaksud	-416,26
4720 Sotsiaalmaksukulu	-416,26
Kokku kulud	-5 490,13
Põhitegevuse tulem	-0,12
Aruandeaasta tulem	-0,12

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Iti Arvisto,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose “Lavastus “Eesti 2052””, mille juhendajad on Kristina Kuznetsova-Bogdanovitsh ja Hannele Känd reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada Tartu Ülikooli digitaalarhiivi kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni;
2. annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 4.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni;
3. olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile;
4. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Iti Arvisto

18.05.2026